

BOERDERIJENSTICHTING NOORD-HOLLAND NIEUWSBRIEF NR. 13

STIMULANS VOOR DE STOLP

De stolpboerderij staat in de belangstelling. Op verschillende niveau's. Gemeenten gaan steeds zorgvuldiger om met de landelijke bouwkunst als belangrijk stuk cultuurhistorisch erfgoed en als beklemtoning van het eigen karakter van stad, dorp en bijbehorend buitengebied. En bij bewoners merken wij door de vele vragen om informatie en advies een meer en meer verantwoord omgaan met de (traditionele) landelijke bouwkunst. Regelmatig komen er ook vragen om informatie van schoolkinderen voor het maken van werkstukken.

Een stimulans voor verdergaande actie voor behoud is de bereidheid van 'de politiek' om zich voor de stolpboerderijen sterk te maken. Zo heeft de provinciale statenfractie van D66 ons in september j.l. uitgenodigd een toelichting te geven op ons werk en hoe wij ons een goed beleid voorstellen. Met als praktijkvoorbeeld een bezoek aan een typerende stolp in Schoorl (Catruijp), deels nog agrarisch in bedrijf. Er bleek uit hoeveel moeite de bewoners zich hebben getroost een nog gave boerderij in originele staat te houden waarbij het interieur is aangepast en het exterieur zware financiële offers kost aan onderhoud, vervanging van vervallen onderdelen en schilderwerk. De statenfractie van D66 (gevolgd door die van de VVD) zijn van plan het provinciaal beleid zo 'stolpvriendelijk mogelijk te maken'.

Stimulansen tot behoud zullen ook ongetwijfeld het gevolg zijn van het komende symposium, door onze stichting samen met PR-bureau Press Relations te organiseren in april 1995. Vooral de rol en betrokkenheid van gemeenten en het vraagstuk van een doelmatige regelgeving komen er aan de orde.

Ondanks veel sloop en verval is het rijke boerderijenbezit ook toeristisch-recreatief van betekenis. De 'piramides van boven het IJ' worden veelvuldig gebruikt als karakteristiek merkteken van het gebied en als decorstuk voor recreatieve bezigheden: cultuurtoerisme is in opmars. In samenwerking met de ANWB stelde onze stichting in het ka-

der van de Toer-in manifestatie afgelopen zomer de tweede beschreven fietsroute door West-Friesland samen. 'Ze gaan als broodjes over de toonbank', zo melden de VVV's; de route van vorig jaar is inmiddels al herdrukt.

In deze nieuwsbrief is een zeer lezenswaard artikel opgenomen over de boer(derij) in zijn omgeving; een overzicht van leveranciers van te hergebruiken (sloop-)materiaal en bovendien van smeedwerk, hout en schilderwerk; nieuws over het symposium en diverse korte, informatieve artikelen.

Aan onze donateurs

Er zijn twee donatie-ronden, in het voorjaar en in het najaar, gekoppeld aan de nieuwsbrieven. Donateurs die zich na juni j.l. hebben gemeld, ontvangen hierbij de acceptgirokaart voor het komend jaar; ook degenen die al donateur waren maar nog geen kans zagen de donatie (f 17,50 per jaar) over te maken. Bij het overmaken graag uw adres noteren. En bij adreswijziging deze graag doorgeven aan het secretariaat.

Bijgesloten is ook een bon voor opgave van deelname van donateurs aan het symposium. Deze bon na overmaking van f 50,- vòòr 1 maart 1995 terug te zenden (als briefkaart frankeren; zie voor ons gironummer rechtsboven deze pagina). De deelnemerskaart wordt u vervolgens toegezonden.

FIETSRUTE DE STOLP TE KIJK

Dit jaar verscheen de tweede beschreven fietsroute langs de landelijke bouwkunst van West-Friesland.

Een uitgave van de Boerderijenstichting i.s.m. de ANWB. De route voert van Hoorn naar Wognum, Midwoud, Twisk

FOTO: MART GROENTJES

en Benningbroek. Juweeltjes van boerderijen. De route, aan de hand van een handzaam vouwblad is voorzien van foto's, plattegronden van de boerderijtypes die je hier in het gebied aantreft en een verklarende lijst van bouwkundige termen.

Als u f 3,50 overmaakt op ons gironummer 338181 (t.g.v. penningmeester Stichting Vrienden van de Noordhollandse Stolp, Oosterblokker -deze beschrijving hanteren-) dan krijgt u de fietsroute franko thuisgestuurd. Er zijn ook nog exemplaren van de fietsroute *De stolp te kijk* nr. 1 (Hoorn - Schellinkhout - Hoogkarspel - Westwoud - Blokker). Als u de twee routes wilt bestellen, maakt u dan f 7,- over op ons gironummer.

Texel. Tussen wolven en 'tuunwoallen' de Noordhollandse stolpboerderijen.

FOTO: WIJNDEL JONGENS

SYMPOSIUM DE STOLP TE KIJK

Zonder stolpen zou Noord-Holland Noord-Holland niet meer zijn! Kunt u zich het gebied ten noorden van het IJ voorstellen zonder stolpboerderijen? Zonder die markante merktekens aan de horizon, de piramides van het polderland?

Robuuste agrarische bouwwerken gevormd door tradities, vergroeid met het landschap.

Toch is de stolp al enige tijd ten prooi aan verval en verloedering. Elk jaar verdwijnen er minstens 25 door brand, en sloop ingrijpende bestemmingsverandering en gedaanteverwisseling. Haalt de stolp het eind van de volgende eeuw?

Het symposium dat onze Boerderijenstichting samen met het PR-bureau Press Relations te Amstelveen (dat het vijfjarig bestaan viert) organiseert, op 27 april 1995, hoopt een bijdrage te leveren aan het behoud van de stolp. Het symposium dient een stimulans te zijn voor:

- de beschermende status voor alle stolpen, ook niet-monumenten;
- het aanscherpen en afstemmen van overheidsbeleid en regelgeving;
- het bundelen van deskundigheid bij voorlichting en advisering;
- de betrokkenheid bij stolp en stolp-problematiek bij overheden, bedrijfsleven en particulieren.

De 'vakdag' wordt gehouden in Middenbeemster, in het in 1993 in stolp-vorm gebouwde nieuwe gemeentehuis van de gemeente Beemster, op donderdagmiddag 27 april 1995, van 12.30 uur tot 17.00 uur.

Voor dit symposium worden uitgenodigd: vertegenwoordigers van overheidsinstellingen (vooral gemeenten) op het gebied van ruimtelijke ordening, monumentenzorg, agrarische zaken en huisvesting; vertegenwoordigers van landelijke, provinciale en lokale instellingen op het gebied van monumentenbescherming, geschiedbeoefening, welstandstoezicht, stadsherstel en landschapszorg. Voorts: statenleden, leden van politieke partijen, architecten, aannemers, toeleveranciers van materialen en donateurs van de Boerderijenstichting.

Op zaterdag 29 en zondag 30 april volgt het Publieksweekend, ook in de Beemster. Beemster organisaties ontvangen het publiek om kennis te nemen met het rijke agrarische erfgoed. 'Westerhem' en een aantal andere (illustere) (heren-)boerderijen zijn opengesteld; o.a. met tentoonstellingen en dia-klankbeelden en zijn met een fietsroute aan elkaar verbonden.

Voorlopig programma

12.30 uur

Ontvangst in boerderij Westerhem, Middenweg 185 Middenbeemster. Medegastheer is het Historisch Genootschap J.A. Leeghwater dat de deelnemers een lunch aanbiedt. Bezichtiging en toelichting op restauratieplannen van dit unieke boerderijcomplex.

13.30 uur - 17.30 uur

Raadsaal van het gemeentehuis. Inleiding door:

- dr. ir. E.L. van Olst (dir. Stichting Historisch Boerderijonderzoek): De bouwkundige ontwikkeling van de Noordhollandse stolpboerderij;
- Ids Haagsma (architectuurcriticus): 'de stolp als bouwwerk in het landschap';
- W.Schermerhorn (voorzitter Westelijke Land- en Tuinbouw Organisatie): 'de stolp agrarisch; lust of last?';
- C. de Jong (architect): 'verantwoord tweede gebruik';
- P. Verhoeven (hoofd Monumentenzorg gemeente Alkmaar): 'Stolpvriendelijk beleid';
- D.G. Gortzak (dir. Stichting Noordhollandse Welstandscommissie): 'Welstand en stolpen'.

De inleidingen worden afgewisseld met dia-klankbeelden. De dagvoorzitter is Huub Elzerman (hoofdredacteur Radio Noord-Holland) die ook de panel-discussie zal leiden.

Tijdens het programma zullen nieuwe stolp-awards worden uitgereikt aan degenen die zich verdienstelijk hebben gemaakt bij de bevordering van het behoud van de stolpboerderij.

Door steun van de overheid, bedrijfsleven en het Historisch Genootschap J.A. Leeghwater kan de deelnameprijs aan dit symposium heel laag worden gehouden: f 50,- per persoon (incl. lunch, informeel samenzijn en programma).

VAN HET STOLPFRONT

De Vereniging Oud-Stede Broec heeft de gemeente **Stede Broec** (Bovenkarspel, Grootebroek, Lutjebroek) een lijst met panden voorgelegd die de status gemeentelijk monument verdienen. In de inventarisatie is een aantal nog gawe stolpen opgenomen. Tesaamen met de MIP-lijst (enselectie daaruit van panden die bovengemeentelijke bescherming verdienen) is een gemeentelijke monumentenlijst een goede stap naar behoud en tevens betrokkenheid.

De stolpboerderij aan de Noordervaart 48 te **Stompvoren** is gesloopt. Redding van deze grote stolphoeve (met 2½ vierkant) was niet mogelijk: toch te klein voor het agrarisch bedrijf, veel te groot voor bewoning als geheel. Bestemmingsverandering cq restauratie bleek twee tot vijf ton duurder dan nieuwbouw na acht jaar leegstand. Onze stichting kwam ook tot de conclusie dat deze historische stolp helaas niet behouden kon blijven. Er zal een woning in stolpvorm worden gebouwd.

De NV Landelijke Bouwkunst West-Friesland presenteerde zich op 15 september j.l. in het Noorderpolderhuis van de **Schermer**, overigens buiten West-Friesland. De NV heeft het plan waardevolle historische panden aan te kopen en vervolgens te restaureren.

De stolp aan de Dorpsstraat 75 te **Assendelft** (provinciaal monument) is gesloopt. De bouwkundige situatie was slecht en pogingen tot behoud en herstel haalden het niet.

In **Heerhugowaard** zijn de dagen van de stolpboerderij aan de Middenweg 160 geteld. Er was een dansschool in gevestigd; uitbreiding en modernisering bleken binnen de bouwvorm niet mogelijk.

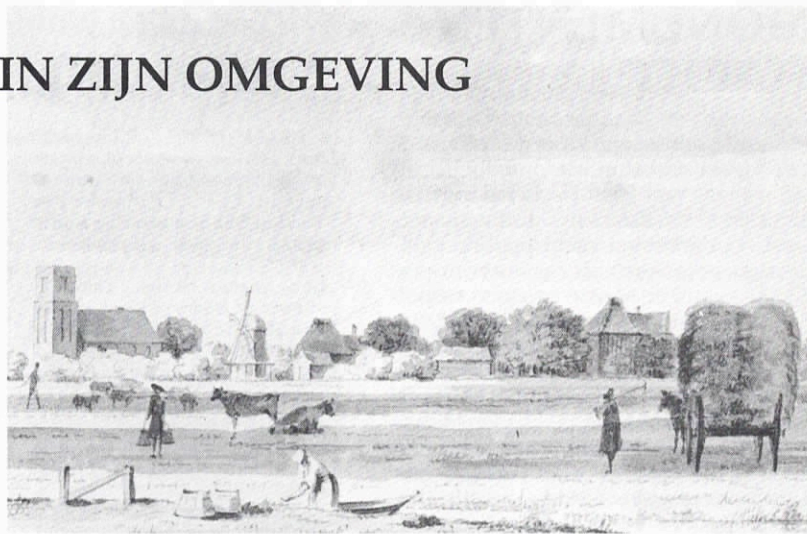
Westerhem, Middenbeemster. De restauratieplannen werden onlangs gestimuleerd door de toekenning van de Westfrieslandprijs van het Historisch Genootschap Oud West-Friesland.

Mr. P.C.E. van Wijmen

DE BOER(DERIJ) IN ZIJN OMGEVING

Landbouw en landschap, veeteelt en natuur, boer en omgeving vroeger, vormden tot omstreeks de vorige eeuwwisseling, een continuüm en een verwevenheid. De produktiewijze was ecologisch ingebed en mitsdien verantwoord. De input/output relatie was in evenwicht; naast voedsel en nevenprodukten voor zichzelf en voor relatief weinig anderen (80% van de bevolking werkte in of 'rond' de landbouw), bracht de boer natuur en landschap voort. Als wij hier (nog steeds) beschikken over een staalkaart van landschapstypen, zoals weinig landen in Europa die op zo'n klein oppervlak kennen, dan is dat in hoofdzaak te danken aan de landbouw van vroeger.

Slagenlandschap, veenweidegebied, polder- en dijklandschap, heide, het hoeven- of kampenlandschap, het beekdallenlandschap - er zijn voorbeelden te over. Graften, schurvelingen, hout- en hakwallen, drenkpoelen, de tuinalen op Texel, de vliedbergen in Zeeland, de terpen in Friesland - het zijn alle (kleine) landschapselementen die (mede) door de landbouw zijn ontstaan.

CORN. PRONK: EERSWOUDT (PROV. ATLAS)

De structuur van dorpen was door de landbouw gevormd: men denke aan de Langstraat, aan de zanddorpen in Brabant met hun driehoekige brink, aan de Friese terpdorpen of aan de merkwaardige boerderijenreeks in Bellingwolde in Noord-Oost Groningen. Landschapstype, landschapselement, dorpsstructuur, van ongebouwd via gemaakt naar gebouwd, geordend; zo komen we vanzelf uit bij het type, waarin veel sterker de samenhang met het ter plaatse uitoefende type tot uiting komt.

Iedereen kent de Noordhollandse stolphoeve of Friese kop-hals-romp-boerderij. De enorme schuren in Groningen en Zeeland duiden op de akkerbouw: graan en aardappels. In het rivierengebied kennen we het krukhuis, een boerderij in T-vorm, de dwarsbalk is het woonhuis, de lengtebalk de stal. Ik verwaarloos nu maar het los hoes in Drenthe als al te specifiek. In Limburg liggen de uitwendig gesloten boerderijen, in het vierkant gebouwd rond een binnenplaats waarop o.a. de mesthoop; in Brabant tenslotte de dubbele boogpoorthoeve in het westen en de langgevel in het oosten.

Vervolgens de gebouwen zelf: ze waren gevormd uit materiaal dat ter plaatse voorhanden was: hout voor het gebint, (IJssel)steen voor het huis, gepotdekseld met houten delen voor de schuur, gedekt met riet of met pannen voor de rijkeren. De grup of potstal was volstrekt functioneel, gelet op het al genoemde input/output-evenwicht. De ruimte in en tussen de gebouwen (stal, deel, jongveestalling, woonhuis, wagenshuur, bakhuisje), ordende zich zelf evenals die tussen de huizen en bedrijven onderling.

Die ordening ging uit van de realiteit en de bestaans- en overlevingsbehoefte, al ziet men, bijvoorbeeld bij het slagenlandschap hoe het erfrecht tot steeds smallere kavels kon leiden. Het milieu werd als grensstellend geëerbiedigd; wel deden zich incidenteel ook ecologische rampen voor, getuige het voorkomen van grote zandverstuivingen, die wij nu weer als apart type natuurgebied in stand willen houden.

Verwevenheid was kenmerkend

Basiskenmerk van de gebouwde en ongebouwde boerenomgeving - het plateland - was de verwevenheid. Natuur en landbouw vormden een continuüm. Ze lagen dooreen en waren gemengd. Van elkaar afhankelijk constitueerde de een de ander. De echte 'wilde' natuur lag nog verder achteraf. Ze komt in ons land nauwelijks meer voor. Landbouw werkte in en met de natuur. Ze bracht die zelfs voort, in eindeloze antropogene verscheidenheid. Niks ruimtelijke ordening, niks milieubeheer. En de gebouwen voegden zich naadloos in hun omgeving; ze bepaalden mede het landschap, dat is de optische verschijningsvorm waarin aarde en natuur zich aan ons voordoen. Bouwaard, schaal, materiaalkeuze, onderlinge goepering, het was alles functioneel en fraai.

De breuk met het heden is groot en kan kort worden aangeduid: form follows function, zegt een van de klassieke architectonische adagia. Waar de landbouwfunctie zich zo onbeheerst meester maakt van de natuur, milieu en landschap als thans gebeurt, vervalt de vorm tot een nietswaardig aftreksel van de slechtste burgelijke voorstadscultuur en - architectuur.

De vraag waarom de functie van de landbouw door de tijd heen zo verschoof, is eigenlijk eenvoudig te beantwoorden: er moesten hoe langer hoe meer monden gevoed worden (een explosieve bevolkingsgroei) en mocht niets kosten. In een gerechtvaardigd streven naar een enigszins normaal inkomen

- de landbouw biedt op zich al 'natuurlijke' risico's genoeg - moest de bedrijfstak streven naar produktieverhoging en schadevergroting, want wij betalen nauwelijks voor ons basisvoedselpakket.

De negatieve effecten van de landbouwproduktie worden afgewenteld op/in het milieu en dat hebben we geweten. De input/outputrelatie is wezenlijk verstoord en we hebben niet alleen melk-, vlees-, boter en graanbergen, maar ook een mestprobleem van de allerergste orde. Het waarom is daarmee kort geschetst. Het hoe laat zich verklaren via de vijf grootste boosdoeners - dit vanuit natuuroogpunt bezien - uit het begin van de eeuw:

- landbouwmechanisatie
- bestrijdingsmiddelen
- kunstmest
- landinrichting

■ regulering van de waterhuishouding en van deze vijf is de vijfde de ergste, bezien vanuit natuur- en landschapswaarden. Zowel het oppervlakte- als het grondwater werden gemanipuleerd. Het oppervlaktewater moest zo snel mogelijk naar zee, zulks opdat langer en met zwaarder materieel op de percelen kan worden gewerkt en opdat het vee de zode niet vertrappt.

Daarom trad verdroging op; daarom moest op steeds grotere schaal worden berekend met grondwater, hoe langer hoe dieper gepompt en bovendien vervuild, o.a. belast met nitraten, die weer via de overmatige drijfmestgift waren ingezegen. Een noodlotsspiraal die zowel bij de landbouw als bij de waterschappen momenteel leidt tot een scherpe koerswijziging.

Onomkeerbaar te laat

Voor de natuur is het her en der, onomkeerbaar te laat geworden. Men kuriert thans Am Symptom door allerlei Hinderwet (nu Wet Milieubeheer)-maatregelen. Er worden vergunningen geëist, waar bedrijven vroeger werden gedoogd; er worden beperkingen opgelegd aan mest- en bestrijdingsmiddelengebruik in

Mr. P.C.E. van Wijmen is vice-voorzitter van het Brabants Landschap.

Dit artikel is een samenvatting van zijn toespraak op het symposium van Brabants Heem 'Mensen op stal' 1993 en werd afgedrukt in 'Monumenten' september/oktober 1994.

Onze dank voor het beschikbaar stellen van dit ook voor Noord-Holland interessante artikel. Deel 2 volgt in nieuwsbrief nr. 14.

drinkwaterwinningsgebieden; er worden verplichtingen om mest op te slaan gekoppeld aan uitrijverboden; er worden allerlei voorwaarden gesteld ten aanzien van de uitstoot van ammoniak. De gevolgen zijn alom zichtbaar: naast de verburgelijkte quasi-bungalowstijl voor de boerderijen zelf, zien we grote ronde mestopslagbassins en reusachtige stallen voor de onnatuurlijke grote hoeveelheden melkvee met grote voedersilo's erbij: het eerder geschetste schaalvergrotingssyndroom, zorgt nu voor 3 à 4 grootvee-eenheden per hectare, terwijl dat vroeger, 1 à 1,5 beest was, in overeenstemming met de draagkracht van natuur en milieu. Het is deze draagkracht die bepalend, ja grensstellend is voor al ons handelen, ook in de landbouw; omdat natuur en milieu letterlijk het substraat vormen, het fundament, de basis, het omgevende - lucht, water, bodem - voor al ons menselijk handelen (wonen, werken, verkeer, cultuur, recreatie), kunnen we hun draagvermogen (hun grondstoffen en energie voortbrengende en hun afvalbergende capaciteit) niet ongestraft overbelasten. De scheiding van de functies - landbouw enerzijds en natuur en milieu anderzijds - kan niet ongestraft voortduren; op een bepaald moment zijn natuur en milieu 'opgebruikt' en blijft er alleen agro-industrie over, maar zonder consumenten. De wal zal het schip dus keren; maar dan is het te laat. Als er geen functies meer bestaan, doet het er weinig toe welke vormen we kiezen.

Boerderij, omgeving en ruimtelijke ordening

Ruimtelijke ordening begint op nationaal niveau (Planologische Kernbeslissingen, VINEX) om via het provinciale schakel te belanden bij het enig niveau waar de burger gebonden kan worden, namelijk door een gemeentelijk bestemmingsplan. Het is op dit niveau dat de keuze gemaakt moet worden en dat helaas ook zaken worden gedaan. Indicaties als scheiding of verweving van functies vindt men doorgaans op de hogere niveaus.

Maar, zoals gezegd, de bestemming - en daarom gaat het - wordt bepaald op gemeentelijk niveau. Voor het landelijk gebied is men verplicht om plannen vast te stellen meestal aangeduid als 'bestemmingsplan buitengebied'. De plannen bevatten voorschriften zowel voor de bouw mogelijkheden op de gronden (al dan niet bouwen, en zo ja welke gebouwen, voor welke doeleinden) als voor het gebruik; deze voorschriften kunnen zowel gebouwde als ongebouwde percelen betreffen.

Oude boerderij heeft afgedaan

Het is daár natuurlijk dat de kneep zit. Een beetje landbouwbedrijf kan met de vanouds bestaande bedrijfsgebouwen niet meer uit de voeten. Men denke aan de oude grupstal versus een moderne lig-loopstal met mestkelders. Men denke

aan voedersilo's, aan mestopslag, aan kuilplaten. Men denke maar niet aan de agro-industrie: biobedrijven en glastuinbouwcomplexen, gebouwen voor substraatteelten. Het zijn al zulke bouwvormen en bouwvolumes die noch wat hun schaal betreft, noch wat hun omvang of materiaalkeus aangaat ook maar de geringste landschappelijke inpassing vertonen.

FOTO: WIJNDEL JONGENS

Met de woongebouwen is het precies hetzelfde gesteld. Is er sprake van een bestaande boerderij (dikwijls: hoe ouder, hoe mooier), dan zal plaatsing op de (gemeentelijke) monumentenlijst nog enig soelaas bieden. Maar daartoe is nodig (gemeentelijke) politieke en bestuurlijke wil, terwijl een onderhoudsplicht ontbreekt (evenals natuurlijk de pecunia).

Positieve bestemming van een boerderij geeft alleen maar bescherming als er sprake is van een monument of van een beschermd dorpsgezicht. Voor het overige moeten we het hebben van zoveel mogelijk bouwvoorschriften in het bestemmingsplan, bijvoorbeeld wat betreft de bouwmassa, de hoogte, de bouwmaterialen, de kap, de nokrichting en dergelijke. En dan nog komt het aan op de concrete toepassing bij de vergunningverlening. Pas de laatste jaren ziet men her en der weer enigszins aangepaste huizen verschijnen, die zich in stijl en uitvoering wat meer voegen naar het landschap. In een bepaalde kleine gemeente liet de burgemeester de bouwvermogen komen om zich het type baksteen te laten tonen; deze burgemeester heeft heel wat onheil weten te voorkomen.

FOTO: MART GROENTJES

In wezen is het, naast een goede formulering van het planvoorschrift, natuurlijk een welstandsprobleem met als uitgangspunt, dat een landschappelijk in- en aangepaste stijl niet per se kostbaarder is - men vergelijk momenteel tal van projecten in de stedelijke sfeer op het gebied van de sociale woningbouw. Welstandscommissies zijn echter vaak evenmin als de colleges van Burgemeester en Wethouders in staat weerstand te bieden aan allerlei verlangens en ideeën van de bevolking. Van de agrarische zijde zelf (standsorganisaties) is vanuit economisch belang in dit opzicht niet al te veel heil te verwachten.

Men - en dat is de gemeenschap, wij allen dus - is domweg afhankelijk van de goede smaak van enkelen - de bouwende boer, zijn architect, zijn aannemer - en van de wil om zich, gelijke eeuwenlangisgebeurd, enigszins landschapsconform te gedragen. Ook een modern bedrijfsgebouw kan fraai ogen en goed passen in het landschap, waarbij het verschijnsel van begeleidend en ondersteunende (erf) beplantingen een grote rol kan spelen.

FOTO: WIJNDEL JONGENS

De mogelijkheden

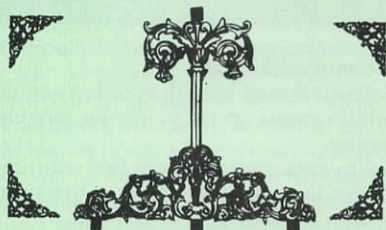
Samenvattend kom ik voor het gemeentelijk niveau op de volgende mogelijkheden:

- inventarisatie van om bouwkundig/ landschappelijke redenen te handhaven boerderijen
- plaatsing op een gemeentelijke monumentenlijst
- positieve bestemming van de betrokken objecten
- weigeren van eventuele vragen om te slopen
- opnemen van adequate bouwvoorschriften en gebruiksbepalingen in het bestemmingsplan voor eventuele uitbreiding of plaatsing van nieuwe bedrijfsgebouwen bij het bestaande waardevolle object
- goede begeleiding van en overleg met betrokkenen, eventueel gepaard met bepaalde financiële tegemoetkoming
- 'inhoudelijke' welstandstoetsing van nieuwbouw (zowel woningen als bedrijfsgebouwen) op ordentelijk en landschapsconform (streekeigen!) ontwerp
- een goede 'presentie' in het buitengebied, gekoppeld aan ingrijpen in een vroeg stadium ter handhaving van bouw- en gebruiksvoorschriften
- opnemen van aanlegvergunningstelsel in bestemmingsplan.

MATERIALEN

Overzicht van voorraadhouders van oude, voor hergebruik geschikte bouwmaterialen

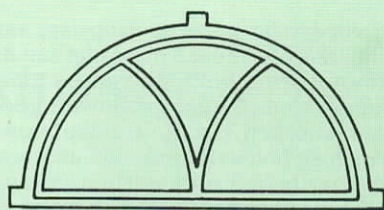
- fa. van der Bel, Zuiderzeestraat 16, 1719 LA Aartswoud (02298-1327).
- Handelonderneming Koper, Tripkouw 9, 1679 GJ Midwoud (02291-1327)
- fa. Boy Limmen, Witte Paal 21, 1742 NL Schagen (02240-12004/96059)
- fa. Arie Oud, Zuidervaart 16, 1846 LN Zuidschamer (02204-261/323)
- fa. A.F. Wiegman, Koningsweg 51, 1777 AA Hippolytushoef (02279-2449)
- fa. de Zinger, Noorddijk 18, 1463 PJ Noordbeemster
- fa. A.Th. Beukers, De Grotendorst 16A, Broek op Langedijk (02260-16544); hout, sloopmateriaal, antieke bouwmaterialen; vervaardigt ook kopieën van oude meubelen, keukeninrichting
- fa. N. Kuyper, Heerenweg 244, 1768 BL Barsingerhorn (02243-1338); gebruikt hout
- fa. Gebr. Roozing, Nijverheidsweg 14, 1751 HG Schagerbrug (02247-1960); gebruikt hout

Bedrijven gespecialiseerd in smeedwerk, hout en stenen

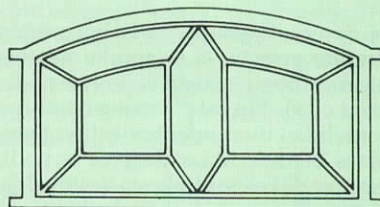
Hout

- N.C. van Assem, Hargergat 4, 1871 GK Schoorl (02209-3729); houtdraaiwerk en restauratie van meubelen
- W. de Boer, Dorpsweg 106, 1696 KE Schellinkhout (02293-3137); houtsnijwerk
- De Heining, J.G.M. Lor, De Kempnaerstraat 68^{III}, 1051 CR Amsterdam (020-823928); nieuw russisch grenen voor vloerhout
- fa. Jonk, Westeinde 28, 1636 VE Schermerhorn (02202-1490); nieuw vervaardigd historisch model houten damhek
- Noordhollands Restauratie Atelier Heiligland 7, 1821 AB Alkmaar (02203-9830); hout-en metaalbewerking; restauratie van interieurs en meubelen

(Sier-) smeedwerk

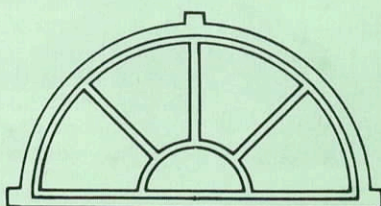
- Gersjes Gietijzeren Ramen bv, Berkdijk 13A, 5271 SR St. Michielsgestel (04105-3471); smeedijzeren poorten en hekken, deurroosters, levensbomen
- fa. Weijntjes, Singel 456 1017 AW Amsterdam (020-230735); ijzerwaren, hang- en sluitwerk, deurroosters, levensbomen
- G.J. Admiraal, Kuiperspad 7, 1911 AX Uitgeest (02513-11657); sierhekken, reparaties
- IJzerhandel Den Broeder, van Hallstraat 665, 1051 HG Amsterdam (020-849388); hang- en sluitwerk, klein smeedwerk, deurroosters, levensbomen

- P.Q. Kramer, Zuid Spierdijkerweg 39 1648 LA De Goorn (02296-1767); gespecialiseerd smidswerk
- J. Lof, Noordeinde 61, 1141 AH Monnickendam (02995-1366)
- fa. Tambach bv, Herenweg 58, 1935 AG Egmond-Binnen (02206-1246); gespecialiseerd laswerk o.a. te restaureren hang- en sluitwerk
- fa. Veerman, Hyacintenstraat 30, 1131 HW Volendam (02993-63918); zandstralen en metaliseren

Stenen

- Steenhandel Martien Mol BV, Zijperweg 20, Industrierrein Lagedijk, Schagen (02240-15235); grote collectie steensoorten en bouwfragmenten; dakramen en (giet-) ijzerwaren
- Steenfabriek Biezeveld BV, Lange Weistraat 25, 5331 LK Kerkdriel (04138-1719); vervaardigt oude handvormstenen volgens 200 jaar oude methode; alle formaten.

SUBSIDIE WATERLAND

Op grond van de Subsidieverordening stads- en dorpsvernieuwing van de gemeente Waterland kan voor de verbetering van een woonhuis of **stolpboerderij** in bepaalde gevallen een bijdrage worden verstrekt.

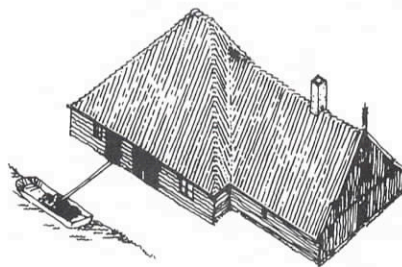
De volgende werkzaamheden kunnen voor een bijdrage in aanmerking komen:

- verbeteren van de funderingsconstructie;
- verbeteren van gevels en dragende muren;
- verbeteren van vloerconstructie;
- verbeteren van de kapconstructie.

Een bijdrage wordt uitsluitend verstrekt voor een pand dat voldoet aan één van de volgende voorwaarden:

- opgenomen in het Monumenten Inventarisatie Project jongere bouwkunst (1850 - 1940), het zogenoemde MIP;
- aangewezen als beeldbepalend pand;
- opgenomen op de lijst 'Waardevolle panden'.

Op de lijst van 'Waardevolle panden' is een beperkt aantal karakteristieke panden in de gemeente opgenomen, dat niet op de andere twee lijsten voorkomen. Tevens zijn alle stolpboerderijen ouder dan 50 jaar op deze laatste lijst geplaatst. Ook voor deze panden is derhalve bij de uitvoering van voornoemde werkzaamheden in beginsel een bijdrage mogelijk.

Het subsidiebedrag is vastgesteld op 35% van de vast te stellen subsidiabele kosten met een maximum van f 10.000,-. Subsidieverzoeken worden in volgorde van binnenkomst behandeld. Nadere informatie en aanvraagformulieren kunt u verkrijgen bij bureau VROM van de gemeente Waterland: postbus 1000, 1140 BA Monnickendam (02995-3939).

SUBSIDIEFONDS VOOR KLEINE RESTAURATIES

De provincie Noord-Holland heeft een -bescheiden- subsidiefonds voor het herstel van details aan en bij panden als boerderijen die niet als monument zijn aangemerkt. Kenmerkende details dreigen bij aanpassing of onderhoud door het kostenaspect verloren te gaan. Zoals de typerende ronde schoorsteen, een stijlvol damhek, deuren, roosters, zonnerrakken en bovenlichten. Verdere informatie: Bureau Monumentenzorg, Dienst WEB Provincie Noord-Holland, 023-143143.

MONUMENTEN- WACHT

Monumentenwacht Noord-Holland is een ideële stichting, die tot doel heeft het verval van historisch belangrijke objecten te voorkomen. Daartoe inspecteert Monumentenwacht jaarlijks honderden objecten van haar abonnees. Kleine gebreken worden meteen verholpen, als groot onderhoud nodig is, krijgt de abonnee van de Monumentenwacht deskundig en onafhankelijk advies. De Monumentenwacht Noord-Holland functioneert vanaf 1979. Dankzij subsidies van de provincie Noord-Holland heeft zij die jaren, door preventieve monumentenzorg, veel grotere restauratiekosten kunnen voorkomen.

De jaarlijkse inspectie

Als u lid bent van de Monumentenwacht Noord-Holland, wordt uw pand ieder jaar geïnspecteerd door een team van twee monumentenwachters. De wachters lopen alle onderdelen na: goten, kilden, afvoeren, hout-, muur-, glas-, schilder- en staalwerk en bliksemafleiders.

Komt uw object in aanmerking?

Iedere eigenaar of beheerder van een object dat op de monumentenlijst van het rijk, de provincie of de gemeente staat, kan abonnee worden. Verder iedereen die een zogenaamd 'monumentaal object' bezit; dat is een object dat weliswaar niet op een van de drie monumentenlijsten staat, maar dat qua status niet onderdoet voor de wel erkende monumenten zoals veruit de meeste (stolp-) boerderijen. De beslissing over het accepteren van dit soort panden ligt bij de Stichting Monumentenwacht Noord-Holland.

Lanckhorstlaan 8^B
2101 BD Heemstede
(023-29 40 12)

DE STOLP TE KIJK

Van het boek 'De stolp te kijk' zijn nog enkele exemplaren te koop. Een must voor iedere vriend(in) van de stolp. Pracht-uitgave van 120 pagina's met vele afbeeldingen o.a. in kleur. J.J. Schilstra, L. Brandts Buys en Cornelis de Jong schreven ieder interessante hoofdstukken; de historie, de typen, constructies en de restauraties en verbouwingen van stolpen vormen de onderwerpen. Bij ons secretariaat verkrijgbaar. Als u f 29,50 overmaakt op ons gironummer van de postbank (zie pag. 1 voor omschrijving) dan krijgt u het boek franko thuisgestuurd.

Ter overname

10 stuks jalouzieblinden 47x163-170 cm.
J. van Musscher, Kerkbuurt 18,
Tuitjenhorn (02269-1878).

In één dag gebouwd bij Driehuizen Stolp als bouwpakket

Alkmaarsche Courant, 28 juli 1994

DRIEHUIZEN — Gisterochtend stond er nog niets, gisteravond was het hoogste punt al bereikt. Cees en Anja van der Meulen hebben één dag nodig gehad om een gloednieuwe stolp te bouwen, van meer dan tien meter hoog. Een levensecht bouwpakket onder aan de Kleine Dijk bij Driehuizen.

De bouwvakvakantie is voor Cees van der Meulen drie weken lang hard werken aan zijn eigen huis. De grote onderdelen zijn maandag en dinsdag aangevoerd, gisteren zijn ze met man en macht in de weer geweest om ze in elkaar te zetten. Een indrukwekkend gezicht om te zien hoe al die grote bouwelementen naadloos in elkaar passen. Vrijdag liggen de

dakpannen erop en is de stolp wind- en waterdicht. Dan moet de binnenboel afgewerkt worden, voordat Cees en zijn vrouw Anja er echt in kunnen wonen.

De Van der Meulens bouwen een oer-Hollandse stolp, naar een ontwerp van architect Cornelis de Jong. Het is een royale woning, met een oppervlakte van tien bij twaalf meter en een hoogste punt van meer dan tien meter. Anja van der Meulen: „We zijn gek van het polderland, van het traditionele, misschien zijn we zelfs een beetje ouderwets. Daarom bouwen we een stolp. Hier in deze omgeving kun je toch niet zo maar een bungalow neerzetten. En het is zo jammer dat er steeds

meer stolpen verdwijnen uit de polder.”

Traditioneel of niet, de uitvoering is eigentijds, als hout-skeletbouw. Het geraamte van de stolp is van hout gemaakt.

Alle grote onderdelen zijn van te voren gemaakt in de Assendelver werkplaats van broer Rob. Die werkte naar bouwtekeningen van Cees zelf, die bedrijfsleider is bij een bouwbedrijf.

Het echtpaar Van der Meulen verhuisde vorig jaar vanuit Alkmaar naar de Eilandspolder bij Driehuizen. Het bleek goedkoper om een nieuwe stolp neer te zetten dan het oude huis te verbouwen. Zodra de stolp bewoonbaar is, gaat het oude huis tegen de vlakte.

STOLP EN POËZIE

Niet alleen in historische reisbeschrijvingen duiken ze herhaaldelijk op, de stolpen; ook in hedendaagse verhalen en gedichten. Zo ook in het recentelijk verschenen boek 'Noord-Holland in proza, poëzie en prenten', gewijd aan alle 70 gemeenten in Noord-Holland (300 pagina's, in de boekhandel: f 59,-, of toegezonden door de Culturele Raad Noord-Holland à f 65,- (023-319139).

In dit fraaie boek is een gedicht opgenomen van Maarten Mourik met Zijpe als onderwerp. De erbij afgedrukte prent toont een zeefdruk/aquarel van Friso ten Holt met een 'bestolpte' duinenrij waarboven een bloedrode zon.

Met dank voor de toestemming tot plaatsing.

Het jaar in Zijpe

Bij een koude noordenwind
botsen giftige velden kleur
tegen het gewassen blauw
van een verlegen voorjaar.

Een bolderende waslijn
bij het huisje op de dijk,
een wit zeil in de zon:
Hans Brinker woont hier nog.

In ochtendmist en avondnevel
een faraonisch landschap;
wat wegzonk in Sakkara
herrees in Callantsoog.

De Hondsbossche legt gestreng
zijn regels op aan de zee;
haar strelingen laten hem koud,
haar woede glijd van hem af.

Het bestuur van de Boerderijenstichting Noord-Holland 'Vrienden van de stolp' wordt gevormd door:

J.J. Schilstra (voorzitter),
Komlaan 29, 1861 EE Bergen.

dr. ir. R. van de Waal,
Offenbachlaan 29, 2102 ZL Heemstede.

J. van Diepen (penningmeester),
Zuiderdracht 14, 1696 AL Oosterblokker.

S. Douma,
Oosterweidestraat 21-23, 1636 XD Schermerhorn.

C. de Jong,
Middenweg 189, 1462 HM Middenbeemster.

W. Messchaert (perscontacten; vierkantdeling),
Wiekstraat 51, 1841 GJ Stompvoren.

W. Schermerhorn,
Middenweg 9, 1843 KC Grootchermer.

F. Truijen,
Dijkeinde 1, 1153 PH Zuiderwoude.

M. Groentjes,
Schapenlaan 20, 1862 PW Bergen,
(02208-94551) (secretariaatsadres).

De adviseringscommissie:

C. de Jong, F. Truijen, S. Douma en P.J. Pretti
(secretaris).

Advisering

Verzoeken om advies gaarne telefonisch op te geven aan de secretaris van de adviseringscommissie: dagelijks tussen 10.00 en 16.00 uur, 072-624705.

Ook is het mogelijk bij verzoeken om advies m.b.t. constructief-technische onderwerpen een 'bezoek aan huis' af te leggen. Voor dit eerste advies wordt een bijdrage van f 50,- in rekening gebracht.

Nieuwsbrief nr. 13, december 1994